

Genieten van genoeg (!?)

Daan Savert
Tjirk van der Ziel

A background image of a misty forest with evergreen trees, creating a soft, atmospheric scene. The text is overlaid on this background.

Wat is 'genieten van genoeg'?

- 'Ge' en 'nieten'
Volledig in gebruik hebben / bezitten
- '*Enjoy*' ('je verheugen', 'vreugde geven')
- 'Ik ben gekomen om hun het leven te geven
in al zijn **volheid / overvloed.**' (Jezus)

B. Goudzwaard
H. M. de Lange

GENOEG
VAN TE VEEL

GENOEG
VAN TE WEINIG

wissels omzetten
in de economie

Ten Have / Baarn

'genoeg'

B. Goudzwaard
H. M. de Lange

GENOEG
VAN TE VEEL

GENOEG
VAN TE WEINIG

wissels omzetten
in de economie

Ten Have / Baarn

'genoeg'

'luxus'

B. Goudzwaard
H. M. de Lange

GENOEG
VAN TE VEEL

GENOEG
VAN TE WEINIG

wissels omzetten
in de economie

Ten Have / Baarn

‘genoeg’

ROBERT & EDWARD
SKIDELSKY

**HOEVEEL
IS GENOEG?**

Geld en het verlangen naar
een goed leven

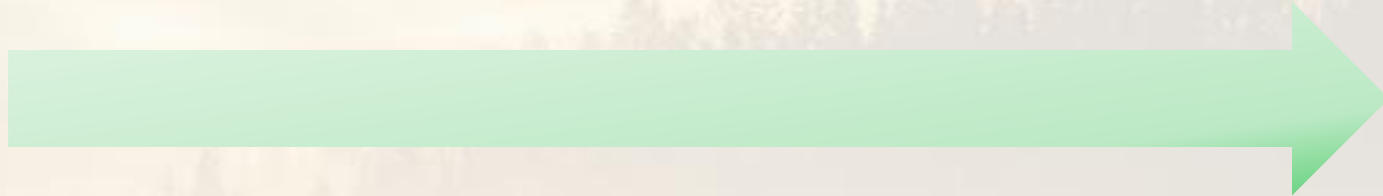
idee

groene activiteit

uitvoering

idee

uitvoering

*de weg
naar binnen*

groene spiritualiteit

*de weg
naar buiten*

De weg naar binnen met premoderne mystici

Catharina van Siena (1347-1380) – *Beginnen bij overvloed:*

“U bent een diepe Zee, o eeuwige Drie-eenheid, waarin ik, hoe dieper ik duik, steeds meer vind, **en hoe meer ik vind, hoe meer ik ga zoeken.** [...] Daarom geldt, dat de ziel nog tijdens het verlangen reeds bezit en terwijl ze het al heeft, ernaar verlangt. Ze verlangt altijd naar U, **en hoe meer ze U heeft, hoe meer ze U zoekt.** Des te groter haar verlangen, des te meer vindt ze en proeft ze van U, allerhoogst en eeuwig Vuur, Afgrond van Liefde. (...)

“Gedraag je als iemand die veel drinkt en dronken wordt en zichzelf verliest. Gedraag je als de dronkenlap **die niet meer aan zichzelf denkt,** maar slechts aan de wijn die hij gedronken heeft en de wijn die hij nog gaat drinken.”

Julian of Norwich (1342-1416) - *Alles komt goed:*

"All shall be well, and all shall be well, and all manner of things shall be well."

Julian of Norwich (1342-1416) – *De hele schepping wordt gedragen door God:*

“Daarop toonde Hij mij een klein ding, ongeveer zo groot als een hazelnoot, dat, rond als een balletje, in de palm van mijn hand leek te liggen. Ik bekeek het nauwkeurig met het oog van mijn begrijpend vermogen en dacht: Wat zou dit kunnen zijn? Het antwoord was heel algemeen: ‘Dit is al het geschapene.’ Verwonderd vroeg ik mij af hoe het kon blijven bestaan want, klein als het was, had ik het gevoel dat het plots in het niets zou kunnen verzinken. Het antwoord dat Hij me ingaf was: **‘Het bestaat en het zal altijd blijven bestaan, want God bemint het. En zo heeft elk ding het zijn te danken aan Gods liefde. [...]**”

Julian of Norwich (1342-1416) – *De goedheid van God daalt af tot in de laagste regionen:*

“Want daarheen, tot de goedheid van God, richt zich het hoogste gebed. En dan daalt deze tot ons af in de laagste regionen van onze behoefte. [...] De mens loopt rechtop. Het voedsel dat zijn lichaam nodig heeft, wordt erin besloten als in een prachtige beurs. Op het moment van de behoefte wordt deze in alle eerbaarheid geopend en weer gesloten. Dat Hij het is die dit bewerkt, wordt getoond waar Hij zegt dat Hij tot ons afdaalt tot in de laagste regionen van onze behoefte. **Hij kent immers geen minachting voor wat Hij schiep** en beschouwt het niet als beneden zijn waardigheid ons, uit liefde voor de ziel die Hij schiep naar zijn gelijkenis, te dienen in de meest nederige van onze lichaamsfuncties.”

De weg naar binnen met moderne mystici

Thomas Merton (1915-1968) – *De sterke behoefte om te weten en deel te nemen:*

“Onze opmerkingen over het weer - onze vluchtige observaties over wat voor dag het is, zijn misschien niet nutteloos. Misschien hebben we een diepe en legitieme behoefte om in ons hele wezen te weten wat voor dag het is, om het te zien en te voelen, om te weten hoe grijs de lucht is, bleker in het zuiden, met blauwe vlekken in het zuidwesten, met sneeuw op de grond, de thermometer op achttien en een koude wind die je oren pijn doet. Ik heb er echt behoefte aan om deze dingen te weten omdat ik zelf deel uitmaak van het weer en deel van het klimaat en deel van de plek, en **een dag waarin ik niet echt deelheb aan dit alles is helemaal geen dag**. Het maakt zeker deel uit van mijn gebedsleven.”

Thomas Merton (1915-1968) – *Met volle aandacht in het leven staan:*

“De andere dag (donderdag) - de *volledige betekenis* van lofzangen, sprekend tegen de achtergrond van wakende vogels en zonsopgang. Om 2.30 uur - geen geluiden behalve soms een brulkikker. Sommige ochtenden zegt hij “Om” - sommige dagen is hij stil. De geluiden zijn niet elke dag hetzelfde. Het eerste getjilp van de wakende vogels - “*le point vierge* [het maagdelijk punt]” van de dageraad, een moment van ontzag en onuitsprekelijke onschuld, wanneer de Vader in stilte hun ogen opent en ze tot Hem spreken, zich afvragend of het tijd is om te zingen. En Hij zegt tegen hen “Ja”. Dan worden ze een voor een wakker en beginnen te zingen. Eerst de lijsters en kardinaalvogels en een paar anderen die ik niet herken. Later, het gezang van mussen, winterkoninkjes, enz. en als laatste duiven, kraaien... Met mijn haar recht overeind en **de ogen van de ziel wijd open ben ik aanwezig, zonder dit allemaal te kennen, in dit onuitsprekelijke Paradijs**, en ik aanschouw dit geheim, dit wijd open geheim dat er voor iedereen is, vrij, en niemand schenkt er aandacht aan. O, paradijs van eenvoud, zelfbewustzijn - en zelfvergetelheid - vrijheid, vrede...”

Dag Hammarskjöld (1905-1961) – *Het diepste verlangen van je ziel:*

“Bloed dat pulseert met het sap van bomen en stromingen van rivieren, een lichaam met in zijn bewegingen het ritme van de aarde – in plaats daarvan: een ziel, afgesloten van de zuurstof van open zintuigen, opgebruikt in ‘plannen en voornemens’ – van betekenis binnen vier muren. (...) **In de donkere stilte van het bosmeer opent zich de schoot van het woud.** En zoals de man haar lichaam wikkelt in zijn blijvende tederheid, zo wordt de naaktheid van grond en bomen gehuld in het stille, hoge ochtendlicht. Zelf voel ik een schrijnende pijn, die het verlangen is naar vereniging, naar eenwording, naar deelname in de ontmoeting. Een pijn die één is met het verlangen van de aardse liefde – maar gekeerd naar aarde en water en hemel, beantwoord door de fluisterende woorden van de bomen, de geur van de aarde, de strelingen van de wind, de omarmingen van licht en water.

Landschap: alleen je directe beleving van het detail kan in je ziel de teelaarde neerleggen, waaruit de schoonheid van het geheel zal opbloeien. (...) **De innerlijke stilte bewaren – midden in het lawaai.** Open, stille, vochtige teelaarde blijven, in de vruchtbare duisternis waarin de regen valt en het graan rijpt – hoe velen er ook zijn die in het droge daglicht over de velden trekken, alles vertrappend in wervelend stof.”

De weg van binnen naar buiten: Duurzaam handelen vanuit duurzame spiritualiteit

**“De christenen van de toekomst zullen ofwel mystici zijn
ofwel ophouden te bestaan.”**

– Karl Rahner

*Hoe verbinden we onze spiritualiteit
met onze groene betrokkenheid?*

idee

groene activiteit

uitvoering

**Wat
nemen
we mee?**

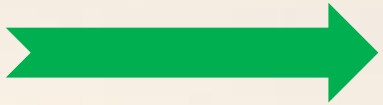
*de weg
naar binnen*

groene spiritualiteit

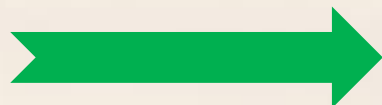
*de weg
naar buiten*

Groene activiteit: praktische lessen

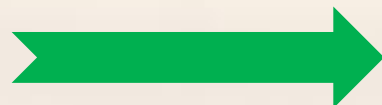
PIONIERSFASE

*Begin
klein & zo
concreet
mogelijk*

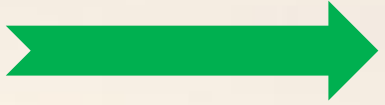
*Haak
aan bij
wat er al
gebeurt*

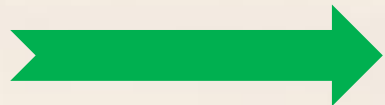
*Stap voor
stap maar
houd de
vaart erin*

Groene activiteit: praktische lessen

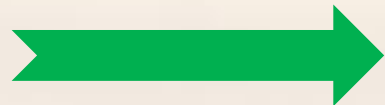
PIONIERSFASE

*Begin
klein & zo
concreet
mogelijk*

*Haak
aan bij
wat er al
gebeurt*

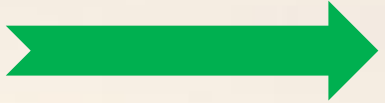

*Stap voor
stap maar
houd de
vaart erin*

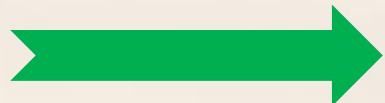
*Meeste dingen zijn gedaan:
geïnstalleerd, aangeschaft,
uitgerold, roosters gemaakt,
op agenda gezet, enz. Wat
kunnen we nog meer DOEN?*

Groene activiteit: praktische lessen

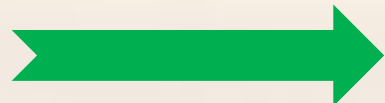
PIONIERSFASE

*Begin
klein & zo
concreet
mogelijk*

*Haak
aan bij
wat er al
gebeurt*

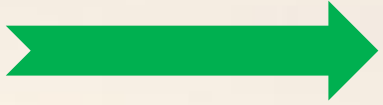
*Stap voor
stap maar
houd de
vaart erin*

Het moet veel

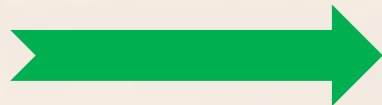
***GROENER, SCHONER,
SNELLER, ZICHTBAARDER***

Groene activiteit: praktische lessen

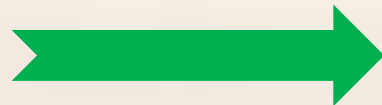
PIONIERSFASE

Begin klein & zo concreet mogelijk

Haak aan bij wat er al gebeurt

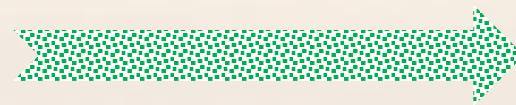
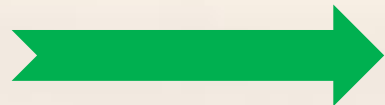
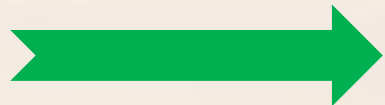
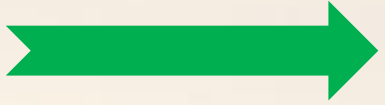
Stap voor stap maar houd de vaart erin

Draagvlak zo breed mogelijk om kansen te benutten om als geloofsgemeenschap (weer) van betekenis te zijn voor wijk/buurt/woonplaats

Groene activiteit: praktische lessen

PIONIERSFASE

MISSIONAIRE FASE

*Begin
klein & zo
concreet
mogelijk*

*Haak
aan bij
wat er al
gebeurt*

*Stap voor
stap maar
houd de
vaart erin*

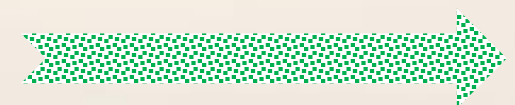
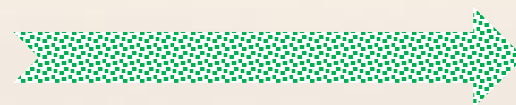
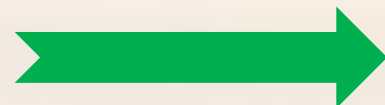
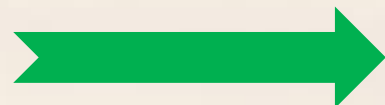
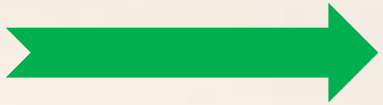
*Wijs leden
op noodzaak
verandering
van leefstijl*

*Wees groen
als christen
in je eigen
huishouden*

Groene activiteit: praktische lessen

PIONIERSFASE

MISSIONAIRE FASE

*Begin
klein & zo
concreet
mogelijk*

*Haak
aan bij
wat er al
gebeurt*

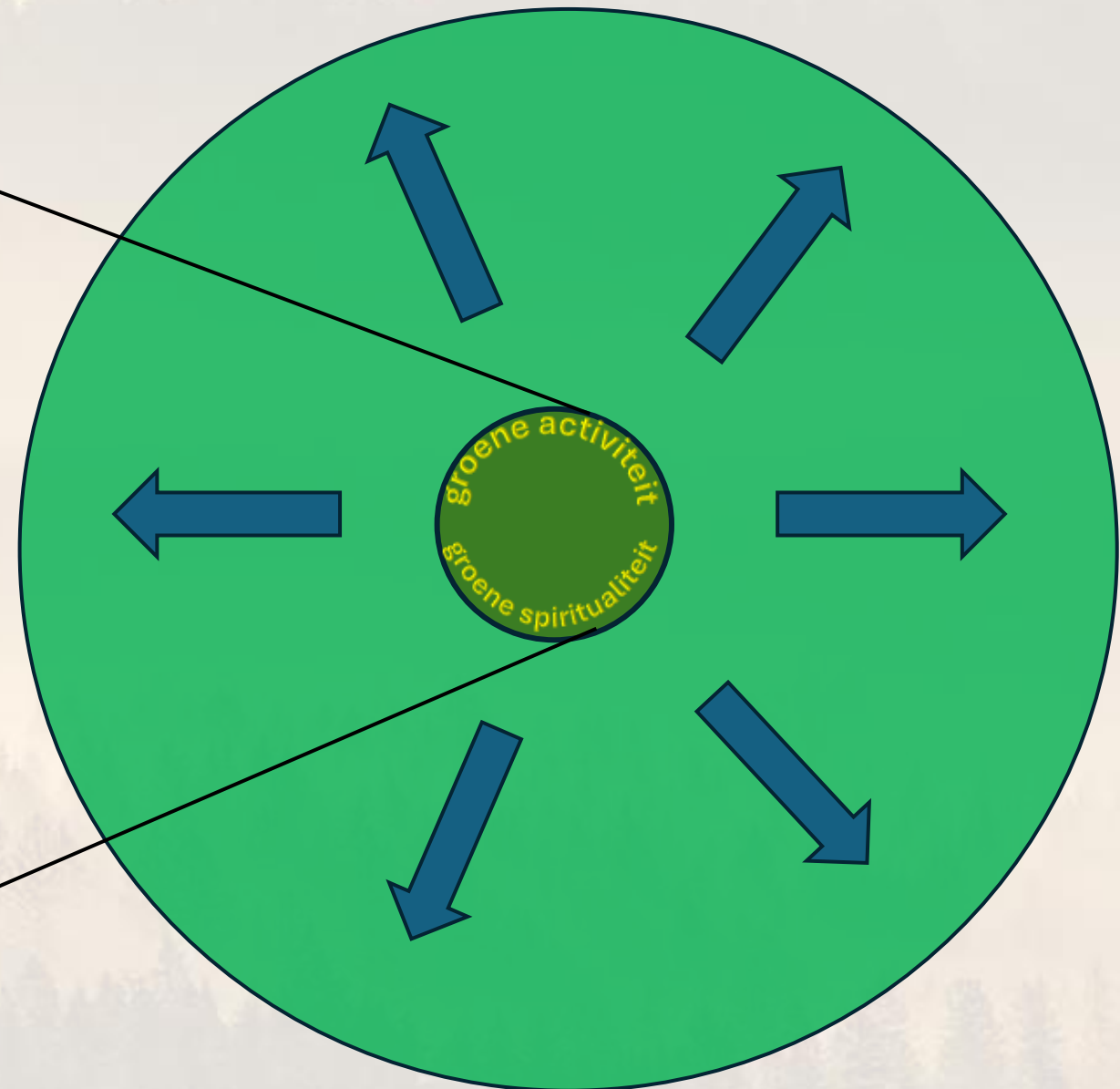
*Stap voor
stap maar
houd de
vaart erin*

*Lastig:
sceptis,
weerstand,
polarisatie*

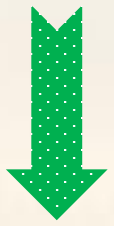
*Lastig:
sociaal,
financieel,
structureel*

GELOOFSGEMEENSCHAP

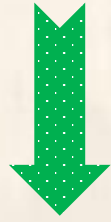
LOKALE SAMENLEVING

Groene activiteit: zorg voor ontmoetingsplekken

*Maak
groene
kaart van
omgeving*

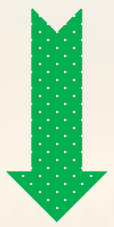
*Maak
sociale
kaart van
omgeving*

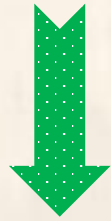
*Selecteer
activiteiten
op groen
& sociaal*

Groene activiteit: zorg voor ontmoetingsplekken

*Maak
groene
kaart van
omgeving*

*Maak
sociale
kaart van
omgeving*

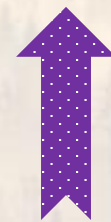

*Selecteer
activiteiten
op groen
& sociaal*

*Vul aan wat
anderen niet
doen: stilte,
bezinning*

*Biedt ruimte
aan de vraag
naar 'het
goede leven'*

Groene spiritualiteit:

luister naar levensvragen

De Vlindertuin, Geitenkamp, Arnhem

Afronding

Opnieuw:

Wat is 'genieten van genoeg'?

Dank! (*en geniet*)
